

Předkládací zpráva pro Parlament

Mezinárodní organizace práce (dále jen “MOP”) je mezinárodní vládní organizace založená v roce 1919. Nejvyšším orgánem MOP je Generální konference zástupců členských států – nazývaná také **Mezinárodní konferencí práce** (dále jen “MKP”), která se schází pravidelně jednou ročně zpravidla v Ženevě, sídle MOP.

Mezi hlavní činnosti MOP patří tvorba mezinárodních pracovních a sociálních norem, které jsou přijímány buď ve formě úmluvy (Convention), jež se po ratifikaci členským státem stává pro tento stát mezinárodněprávním závazkem, nebo/a ve formě doporučení (Recommendation), které se neratifikuje a obsahuje nezávazné standardy zpravidla doplňující některou z úmluv.

Na základě článku 19 Ústavy MOP jsou vlády členských států po přijetí instrumentů na MKP povinny předložit tyto nově přijaté instrumenty kompetentním orgánům svého státu k informaci nebo k posouzení možnosti ratifikace a vnitrostátního provádění. Těmito orgány se zpravidla rozumí zákonodárné sbory členských států MOP.

Ke splnění této povinnosti vyplývající z členství v MOP jsou nyní Parlamentu ČR předkládány **Změny z roku 2018 k Úmluvě o práci na moři z roku 2006** (dále jen „Změny“), které byly schváleny na 107. zasedání MKP. Tento dokument byl přijat na základě specifických článků obsažených v Úmluvě o práci na moři, které – na rozdíl od standardního procesu doplňování/změn již existujících úmluv formou protokolů – umožňují MKP schválení samostatných změn připravených zvláštním tripartitním námořním výborem MOP.

Obsah Změn z roku 2018 k Úmluvě o práci na moři

Úmluva o práci na moři byla sjednána v roce 2006 s cílem sjednotit a aktualizovat systém mezinárodních pracovních standardů v tomto odvětví přijatých za uplynulých více než 80 let a zároveň do něj vnést větší dynamičnost a schopnost pružně reagovat na měnící se podmínky v globalizující se ekonomice. Stanoví minimální požadavky pro námořníky pracující na lodi a obsahuje základní pravidla pro podmínky zaměstnávání, pracovní doby a odpočinku, ubytování, stravování, ochrany zdraví a lékařské péče, jakož i sociálního zabezpečení.

Nově přijaté Změny upřesňují postavení námořníků v situacích ovlivněných pirátstvím a obdobnými aktivitami. Stanoví, že pracovní smlouva námořníka, mzdové a související nároky, jakož i nárok na jeho repatriaci nezanikne v době, kdy je držen piráty v zajetí. Z hlediska definice pirátství výslovně odkazuje na úmluvu OSN o mořském právu (UNCLOS) a obsahuje také definici ozbrojeného přepadení lodí.

Úmluva OSN o mořském právu z roku 1982 byla jménem ČSSR podepsána v roce 1982, k její ratifikaci došlo již v rámci samostatné České republiky a ratifikační listina ČR byla u generálního tajemníka OSN uložena 21. června 1996. V platnost pro ČR vstoupila tato úmluva 21. července 1996 a byla vyhlášena pod č. 240/1996 Sb. Definice pirátství je obsažena v jejím čl. 101.

Ozbrojené přepadení lodí (*armed robbery against ships*) plně odpovídá definici obsažené v resoluci Mezinárodní námořní organizace A.1025(26) z 2. prosince 2009, kterou byl přijat Kodex pro vyšetřování zločinů pirátství a ozbrojeného přepadení lodí. Oproti pirátství, definovanému UNCLOS jako akt spáchaný na volném moři nebo v místě, které nepodléhá jurisdikci žádného státu, jde v tomto případě o akt spáchaný ve vnitřních vodách státu, souostrovských vodách nebo pobřežních vodách. Jedná se primárně o reakci na eskalaci útoku na loď mimo volné moře,

zejm. v teritoriálních vodách Somálska, nacházejícího se po roce 1991 ve faktické situaci zhrouceného státu.¹

Činy spadající pod takto definovaná jednání lze postihovat relevantními skutkovými podstatami v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, zejm. §§ 290-291 (trestné činy získání kontroly nad civilním pravidlem, resp. ohrožení jeho bezpečnosti), § 173 (loupež), § 170 (zbavení osobní svobody) a § 174 (braní rukojmí), případně některé trestné činy namířené proti životu či zdraví (§ 140 an.).

K ratifikaci původní Úmluvy dal na podzim 2017 souhlas Parlament,² a s ohledem na vysoce globalizovanou a unifikovanou povahu tohoto segmentu ekonomiky a trhu práce existuje zájem na udržení aktuálnosti závazků ČR v této oblasti.³ Stávající vnitrostátní úprava však aktuálně nevyhovuje požadavkům Změn, když neobsahuje žádná specifická opatření v postavení námořníků pro situace předvídané Změnami.

Vláda proto na svém zasedání dne 18. května 2020, svým usnesením č. 545 doporučila, aby ministr dopravy přihlížel k těmto Změnám při změnách legislativy v jeho gesci s cílem vytvořit podmínky pro jejich ratifikaci (vzhledem ke specifické povaze práce na lodi jsou vybraná pracovněprávní ustanovení pro námořníky obsažena v zákoně č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě, ve znění pozdějších předpisů).

V Praze dne 29. června 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

---

¹ srov. resoluci Mezinárodní námořní organizace A.1026(26) z 2. prosince 2009

² Usnesení Poslanecké sněmovny č. 1084 ze 7. září 2017 a usnesení Senátu č. 278 z 11. října 2017.

³ Implementace Prvních změn Úmluvy přijatých v roce 2014 byla předmětem řízení na úrovni EU (směrnice Rady č. 2018/131); nutná novelizace §§ 24 a 25 zákona č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě je předmětem sněmovního tisku č. 589. V návaznosti na jeho schválení bude předložen návrh na ratifikaci těchto Prvních změn Úmluvy, která je nutnou podmínkou vstupu v platnost celé Úmluvy pro ČR. S návrhem na ratifikaci Druhých změn z roku 2016 již Parlament vyslovil souhlas usnesením PS č. 606 z 18. 4. 2019 a Senátu č. 500 z 15. 8. 2018.